

Bakgrund: Att hålla kvar tonårsflickor i skolan är ett stort problem i de fattiga delarna av Malawi. Det är lätt att flickorna tappar sin motivation, de får mens och killarna börjar bjuda ut dem. De stannar hemma från skolan under hela veckan de har mens. De använder bara tygstycken och därför vågar de inte gå till skolan. Ingen pratar om menstruationscykel, olika mensskydd eller preventivmedel. Det är enormt lätt att rått som det är så är de gravida. Föräldrar, samhället eller hövdingar gör ingenting för att förändra kulturen eller det invanda beteendet. Snarare uppmuntrar de ofta tidiga äktenskap. Sedan april 2020 har Afrogarden startat ungdomsklubbar i varje by, där vi främst har fokuserat på sex- och samlevnad med både pojkar och flickor. Vi har länge diskuterat att hjälpa till med olika typer av mensskydd, men vi har inte landat i något som har varit miljömässigt hållbart och vettigt. När Anneli bestämde sig och lyckades komma ner som volontär till Malawi i april 2021 kände vi att tiden kunde vara rätt för att introducera den så kallade menskoppen, som vi har sett delvis lyckas i andra projekt på några platser i Malawi. Vi presenterade det för våra hövdingar och de gav oss ok att introducera menskoppar i deras 17 byar.

Hej,

Så fort jag kommer ner till Malawi längtar jag ut till byarna och Mpasa! Det jag tycker allra bäst om som volontär med Afrogarden i Malawi är att jag kommer så nära byborna. Jag får leva ungefär som de gör – vi möts på samma nivå. Det ger en väldigt äkta upplevelse och erfarenhet.

Det känns jättespännande med detta menskopps-initiativ! Jag har själv använt menskopp sedan 5 år tillbaka och trivs väldigt bra med denna typ av mensskydd. Skulle aldrig vilja vara utan den!

Redan i Sverige började förberedelserna. Först jämförde jag priset och kvaliteten på olika menskoppar och bestämde vilken sort jag trodde skulle bli bäst. Sedan beställde jag - och det kom en jättestor låda som jag släpade hem på bussen med hjälp av moster Inga-lill. Lådan innehöll 140 förpackningar med 2 menskoppar i varje, en större och en mindre storlek, sammanlagt 280 stycken! Vi packade upp allt och la ner menskopparna i de medföljande i små tygpåsarna, så att jag skulle få plats med dem i mitt flygplansbagage. Sedan infann sig det härliga magpirret inför resan, blandat med lite oro: Undrar om tjejerna i Mpasa kommer att tycka att det är en galen "muzungo-idé" eller om de blir nyfikna och kommer att vilja prova hur det funkar?

När jag kom till Malawi hjälpte Christina mig att träffa två unga tjejer som drivit projekt med menskoppar, den ena i södra Malawi, *Lydia*, och den andra i norra Malawi, *Chimwemwe*. Jag fick många kloka råd av dem, både muntliga och skriftliga, t.ex. hur menskoppen ska förvaras hemma hos flickorna i byarna. Den kan dra till sig råttor, så den måste förvaras i något "rättsäkert". Hm, det tålde att tänka på ... något som är rättsäkert och som det också går att sterilisera i. Konservburk? Glasburk? Plastburk? Glasburk fick det bli, men var får vi tag på flera hundra glasburkar? Christina kollade i sitt nätverk och fick tipset att gå till marknaden och köpa begagnade burkar. Sagt och gjort, för en spottstyver fick jag tag på massor av lagom stora glasburkar med lock. Sedan köpte jag vackra afrikanska tyger som jag klädde glasburkarna med och la i en menskopp (av den mindre storleken, som passar till unga tjejer) i varje burk tillsammans med en tyglapp för att kunna torka av koppen med om de inte har vatten.

Redan innan jag åkte till Malawi hade Christina kontaktat *Enlys*, en karismatisk, erfaren malawisk kvinna som kämpar för flickors rättigheter och undervisar ungdomar om jämlikhet och sexuell ansvarsfullhet. Hon ställde gärna upp, och lovade hjälpa oss att prata med ungdomarna när vi skulle undervisa om menskopparna. Underbart!

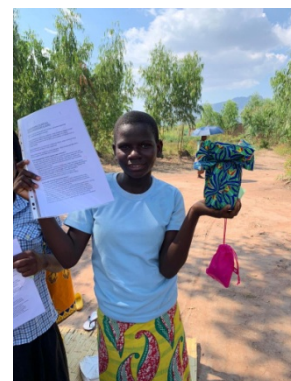
Så var det äntligen dags att dra igång projektet ute i byarna. Afrogarden jobbar i Mpsa som består av 17 olika byar. I varje by har Afrogarden organiserat en ungdomsklubb som kallas Tsogolo (= framtid), där flickor och pojkar får undervisning om sex- och samlevnad av mogna och ansvarsfulla kvinnor. Det kändes naturligt att vända sig till ungdomarna i dessa klubbar för att berätta om menskopparna. Jag träffade alla flickorna uppdelat i mindre grupper, 21 flickor i vid varje tillfälle. Enlys var med mig första gången som jag träffade varje grupp - o vad skönt det var att ha med henne som stöd! Hon pratade allmänt med flickorna och jag berättade om menskoppen, hur man använder den, rengör och förvarar den, och om olika saker som kan kännas besvärliga. Flickorna blev jätteglada över menskoppen, men också lite blyga och osäkra – undrade hur de skulle klara det ...

Några dagar senare träffade jag flickorna en andra gång för repetition, så att de fick ställa frågor och prata lite mer kring mens och hygien. Under tiden träffade Enlys pojkarna en andra gång och pratade med dem om ansvarfullt beteende, jämlikhet, och att ha mål och vision i ens liv. Samma saker som hon hade pratat med flickorna om i början av första träffen. Det kändes bra att både pojkar och flickor fick höra samma viktiga budskap från en mogen Malawisk kvinna.

Vi avslutade projektet med en fest! På grund av Corona-restriktionerna fick vi dela upp ungdomarna i mindre grupper, tillsammans med deras föräldrar och hövdingar. Det blev härlig feststämning med fika, sång och drama som handlade om att man inte ska gifta bort flickorna för unga utan låta dem gå i skolan. Både flickorna och pojkarna fick skriva på ett löfte om att ta ansvar för varandra, kämpa för jämlikhet och varandras rättigheter. Det blev en seriös liten ceremoni, mitt i den roliga festligheten!

Sedan blev det dags för mig att åka hem till Sverige, men Christina kommer att bjuda in Chimwemwe från norra Malawi att komma och göra en uppföljning av projektet. Det ska verkligen bli spännande att se hur många av flickorna som använder menskoppen! Kanske deras mammor är intresserade att prova på? Det finns fortfarande menskoppar i den större storleken och tygbindor som Afrogarden köpt av Enlys, som väntar på att delas ut.

Funderar du på att åka som volontär? Eller känner du någon som du tror skulle vilja komma? Prata med Christina och fråga när det passar att du kommer. Tveka inte! Jag har varit där nio gånger, jag har aldrig ångrat att jag har åkt och kommer att åka nio gånger till om jag kan!

Uppsala i augusti 2021

Anneli Rutholm